

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 31^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1947

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ό κ. **Σπ. Μελάς**, καταθέτων τὸ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφὲν βιβλίον «Φλογισμένα πέλαγα» ἀναπτύσσει τὴν σημασίαν αὐτοῦ δι' ὀλίγων.

Ό κ. **Γ. Σωτηρίου**, παρουσιάζει τὸ βιβλίον τοῦ κ. Π. Μιχελῆ, «Αἰσθητικὴ θεώρηση τῆς Βυζαντινῆς τέχνης» καὶ ἀναλύει τὸ περιεχόμενον τούτου.

Ό κ. **N. Εξαρχόπουλος**, παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κ. Κύρου, «Τὰ ώραιότερα παραμύθια τοῦ κόσμου», λέγει τὰ κάτωθι:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν βιβλίον τοῦ κ. **K. A. Κύρου** ἐπιγραφόμενον «Τὰ ώραιότερα παραμύθια τοῦ κόσμου». Ἐν αὐτῷ περιέχονται 28 ἐν ὅλῳ παραμύθια, ἐκ τῶν ὅποιων δύο μόνον εἶναι Ἑλληνικά, τὰ δὲ λοιπὰ διασκευὴ ξένων.

Είναι γνωστὴ ἡ σημασία τῶν παιδικῶν ἀναγνωσμάτων. Τὰ βιβλία τοῦ εἴδους τούτου ἔξυπηρετοῦσι σκοπιμώτατα τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς τῶν παίδων καὶ ἀποβαίνουσιν ὅργανα πολύτιμα, συμπληρωτικὰ τῆς διδασκαλίας, ὅταν εἶναι καταλλήλως συντεταγμένα καὶ χρησιμοποιῶνται ὁρθῶς. Διὰ τοῦτο δὲ καταβάllονται μέγισται προσπάθειαι ἐν πάσαις ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις πρὸς παρασκευὴν τοιούτων βιβλίων διὰ τὴν ἔξωσχολικὴν χρῆσιν τῶν παίδων, ποικίλου περιεχομένου καὶ ἀνταποκρινομένων πρὸς τὰ διαφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν διαφόρων βαθμίδων τῆς παιδικῆς ήλικίας.

Ἐξέχουσαν δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν βιβλίων τούτων κατέχουσιν αἱ συλλογαὶ μυθικῶν διηγήσεων. Αὗται ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ φυσικὰ διαφέροντα τῶν κατωτέρων βαθμίδων τῆς παιδικῆς ήλικίας, κατὰ τὰς ὅποιας κυριαρχεῖ τοῦ πνευ-

ματικοῦ βίου ή φαντασία. Κατὰ τὰς νεωτέρας πειραματικὰς ἐρεύνας, ὁ χρόνος ὁ ἀπὸ τοῦ θου μέχρι τοῦ θου ἔτους τοῦ βίου ἀποτελεῖ τὴν περίοδον τῆς ἀνθησεως καὶ ἐντατικῆς λειτουργίας τῆς φαντασίας, ἐνῷ αἱ ἀνώτεραι νοητικαὶ δεξιότητες ὑπνώττουσιν ἀκόμη, ἥ ἀτελῶς λειτουργοῦσιν. Ἐκδηλοῦται δὲ ποικιλοτρόπως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ κυριαρχία τῆς φαντασίας ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ βίου. Μία τοιαύτη ἐκδήλωσις εἶναι τὰ πάγνια, εἰς τὰ δποῖα ἐπιδίδονται μετὰ πάθους οἵ παδες τῶν ἡλικιῶν τούτων. Ἐτέραν χαρακτηριστικὴν ἐκδήλωσιν τῶν παίδων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀποτελεῖ ἡ γνωστὴ εὐαρέστησις αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀκροάσει φαντασικῶν διηγήσεων, περιεχουσῶν ὑπερφυσικὰς σκηνὰς καὶ πρᾶξεις. Ζῶσιν οὗτοι εὐδαίμονες ἐν τῷ τεχνητῷ κόσμῳ, τὸν δποῖον εἰκονίζουσι τὰ παραμύθια, ἀδιαφροῦντες περὶ τῆς ἀληθείας ἥ μὴ τῶν διηγήσεων καὶ μηδαμῶς προσέχοντες, ἀν διέπῃ αὐτὰς λογικὸς εἰρημός.

Διὰ τοῦτο δὲ θεωρεῖται ἀρίστη πνευματικὴ τροφὴ τῶν παίδων τούτων ἡ παροχὴ εἰς αὐτοὺς παραμυθίων, ἅτινα τέρπουνται καὶ παραλλήλως προξενοῦσιν εἰς αὐτοὺς πολλαπλῆν ὠφέλειαν. Πρὸς τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ εἶναι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἐποπτικόν, ἐγεῖρον τὸ διαφέρον καὶ τὸ συναίσθημα καὶ ἐν ταυτῷ ἐπιτίθειον πρὸς προαγωγὴν τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς μορφώσεως τῶν παίδων ἀπὸ πραγματικῆς, καλαισθητικῆς, ἡθικῆς καὶ γλωσσικῆς ἀπόψεως.

Ο κ. **Κύρον** διὰ τῆς συλλογῆς τῶν παραμυθίων του προσφέρει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Νεολαίαν πολύτιμον βοήθημα. Τὰ παραμύθια αὐτὰ ἔντλησεν, ὡς εἴπομεν, ἐκ πλειόνων πηγῶν. Ἐσημείωσεν ὅμως μεγάλην ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἐκλογῆς, τῆς διασκευῆς καὶ τῆς γλωσσικῆς διατυπώσεως αὐτῶν. Ἀξια ἔξαρσεως θεωρῶ τὰ ἐπόμενα σημεῖα :

Τὸ περιεχόμενον τῶν παραμυθίων του εἶναι τερπνόν, προκαλεῖ ζωηρὸν διαφέρον, μεταθέτει εἰς γοργὴν κίνησιν κυρίως μὲν τὴν φαντασίαν καὶ τὸ συναίσθημα, ἐν μέρει δὲ καὶ τὰς ἄλλας ψυχικὰς δεξιότητας.

Πλὴν τούτου τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἶναι μορφωτικόν, πλουτίζον τὴν συνείδησιν τῶν ἀναγινωσκόντων κατὰ τρόπον ἀβίαστον καὶ ἐπαγωγὸν διὰ ποικίλων γνώσεων καὶ πρακτικῶν παραγγελμάτων. Εἶναι προσέτι ἡθοπλαστικόν. Ἐκάστου τῶν παραμυθίων ὑπόκειται ὡς βάσις μία ἥ πλείονες ἡθικαὶ ἰδέαι. Οὕτω δ' ὁ ἀκροάμενος ἥ ἀναγινώσκων ἀποκομίζει πάντοτε δίδαγμά τι ἡθικόν· π. χ. βλέπει ἀμειβομένας ἀρετάς, οἷαι ἡ ἀγάπη, ἡ καλωσύνη, ἡ συγκατάβασις, ἡ εὔσπλαγχνία, ἡ τίχοησις δοθείσης ὑποσχέσεως, ἡ πειθαρχία, ἡ θεοσέβεια, ἡ εὐφυΐα κ. λ. π., ἀντιθέτως δὲ παρατηρεῖ τιμωρούμενας τὴν σκληρότητα, τὴν ἀθέτησιν ὑποσχέσεως, τὴν ἀπείθειαν, τὴν ἀγνωμοσύνην, τὸ ψεῦδος, τὴν πλεονεξίαν κ. λ. π.

Καὶ ἐν τῇ χοήσει τῆς γλώσσης ἐσημείωσεν ὁ κ. **Κύρον** μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Ποιεῖται χρῆσιν γλώσσης, ἥτις ἀφ' ἐνὸς μὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ γλωσσικὸν ἐπίπεδον τῶν παίδων, διὰ τοὺς δποίους προορίζεται τὸ βιβλίον, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶναι ἀπηλλαγμένη ἀνωμαλιῶν καὶ ἀκροτήτων. Εἶναι ἀπλῆ δημοτική, ἀπηλλαγμένη δημοτική, εἰς τοὺς δποίους ζητοῦν νὰ μᾶς συνειθίσουν πολλοὶ τῶν νεωτέρων λογοτεχνῶν. Εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν ἀβιάστων συνδιαλέξεων τῶν μεμορφωμένων ἀνθρώπων.

Ἐνῷ δὲ εἶναι αὕτη, ὡς εἴπομεν, σύμμετρος πρὸς τὴν ἀντιληπτικὴν βαθμίδα τῶν παίδων, ἀφ' ἑτέρου περιέχει στοιχεῖα, διὰ τῶν δποίων καθαίρεται ἡ παιδικὴ γλῶσσα καὶ ὑψοῦται κατὰ τρόπον φυσικὸν καὶ ἀβίαστον τὸ γλωσσικὸν ἐπίπεδον τῶν ἀναγνωσκόντων. Ἡ τοιαύτη δὲ προσπάθεια πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἐν τῶν καθηκόντων τῆς διδασκαλίας. Πρέπει δηλαδὴ νὰ μὴ καθηλώνῃ τοὺς παῖδας εἰς τὴν ἀδιάπλαστον ἀκόμη γλῶσσαν αὐτῶν καὶ στερεοποιῇ ἐν τῇ συνειδήσει των πάσας τὰς ἀτελείας αὐτῆς, ἀλλὰ νὰ καθαίρῃ, πλουτίζῃ καὶ ἀνυψώνῃ αὐτὴν βαθμαίως. Εἰς πλήρωσιν δὲ τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης συντελεῖ ἀριστα τὸ βιβλίον τοῦ **κ. Κύρου**. Οὗτος ἀνευρίσκομεν ἐν αὐτῷ ἐγκατεσπαρμένα ποικίλα στοιχεῖα ὁρθότερα τῆς συνήθους παιδικῆς γλώσσης. Καὶ δὴ εἰσάγονται πλεῖσται νέαι λέξεις καὶ ὅροι τεχνικοί, παρέχονται αἱ λέξεις ἀρτιαι καὶ οὐχὶ ἡκρωτηριασμέναι, γίνεται χρῆσις τῶν ἀρκτικῶν, τῶν μέσων καὶ τῶν τελικῶν γραμμάτων τῶν λέξεων, τῆς αὐξήσεως τῶν οημάτων, τῆς ὁρθῆς συντάξεως τῶν προθέσεων, χρησιμοποιοῦνται ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ καὶ κατὰ τρόπον ἐπίκαιρον τριτόκλιτα, μετοχαί, συγκριτικά, ἐπιρρηματικοὶ τύποι καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ὅσα κατέστησαν ἡδη κοινὸν κτῆμα τοῦ λαοῦ ἡμῶν. Οὗτο δὲ πλουτίζεται ὁ γλωσσικὸς θησαυρὸς τῶν παίδων καὶ ἔμποροι αὐτοῖ ἀνευ κόπου εἰς τὴν ὁρθὴν ἀρκρωσιν, τὴν ἀριθμητικὴν προφορὰν ὅλων τῶν στοιχείων τῶν λέξεων καὶ τὴν χρῆσιν τῶν δοκίμων καὶ εὐχρήστων γραμματικῶν τύπων καὶ συντακτικῶν πλοκῶν.

Εἶναι προσέτι ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου παραστατική, ἐκφράζουσα κατὰ τρόπον ἐποπτικὸν καὶ ἐναυγῆ τὰς ἰδέας. Εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ ἡ κυριολεξία, ἡ χοήσις λέξεων, αἴτινες ἀποδίδουσιν ἀριθμῶς τὰς δηλουμένας ἐννοίας.

Ἡ γλῶσσα τῶν παραμυθίων τούτων ἔχει καὶ τὸ ἐπόμενον μέγα προσόν: Ἡ οἰκοδομία τοῦ λόγου, ἡ πρὸς ἀλλήλας σύνδεσις τῶν προτάσεων, ἡ τοποθέτησις τῶν λέξεων ἐν τῷ λόγῳ, τὸ μῆκος τῶν περιόδων γίνονται κατὰ τρόπον ἀριστοτεχνικόν. Οὗτο δὲ προσλαμβάνει ὁ λόγος συμμετρίαν, ἀρμονίαν καὶ ωμυόν, ἐνιαχοῦ δὲ ὅμοιάζει πρὸς ποίημα.

Καὶ ἡ καλαισθητικὴ ἀγωγὴ εὑρίσκει γόνιμον τροφὴν διὰ τῆς χρήσεως τοῦ βιβλίου τούτου. Εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ πλὴν τοῦ ποιητικοῦ περιεχομένου καὶ τῆς κομφότητος τοῦ λόγου καὶ ἡ ὅλη ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις τοῦ βιβλίου. Ἐχει ἐκτυ-

πωθῆ ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου, διὰ μεγάλων κομψοτάτων τυπογραφικῶν στοιχείων, τηροῦνται αἱ δέουσαι ἀποστάσεις μεταξὺ τῶν στίχων, πλαισιοῦνται αἱ σελίδες διὰ μεγάλων περιθωρίων καὶ συνοδεύεται τὸ βιβλίον ὑπὸ καλλιτεχνικῶν εἰκόνων, αἴτινες καλλύνουσιν αὐτὸν καὶ ζωντανεύουσι καὶ καθιστῶσιν ἐποπτικὸν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

Τοιοῦτον βιβλίον προώρισται νὰ παράσχῃ πολλαπλῆν ὠφέλειαν εἰς τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν. Μνημονευτέον προσέτι, ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῆς συλλογῆς ταύτης θὰ ἔχῃ καὶ τὸ ἐπόμενον ἀγαθὸν ἐπακόλουθον: «Υπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς νεολαίας καὶ ἀρρηστεύσῃ πολλὰ τῶν κυκλοφορούντων παρ' ἡμῖν βιβλίων τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀτινα δηλητηριάζουσι τὰς ψυχὰς τῶν παίδων ἀπὸ ἥμικῆς ἀπόψεως καὶ διαστρεβλοῦσι τὸ γλωσσικὸν αἴσθημα αὐτῶν».

‘Ο κ. **Μπαλάνος** συμφωνεῖ μὲ τὸν προλαλήσαντα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ διηγήματα τοῦ κ. **Κύρου**, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀπὸ παιδαγωγικῆς ἀπόψεως ἡ πληθώρα τῶν δράκων, τεράτων, στοιχεῶν καὶ ἔξωτικῶν ἐν γένει ὄντων τῶν ξένων παραμυθιῶν εἶναι ὠφέλιμος διὰ τὰ παιδιά. Φρονεῖ δὲ ἐπιπροσθέτως ὅτι ἀξιοσύστατος θὰ ἦτο ἡ ἔκδοσις Ἑλληνικῶν παραμυθιῶν καὶ εὐτυχῶς δὲν λείπουν ἀξιόλογα τοιαῦτα, ἐν οἷς ἀξιαία ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι αἱ θαυμάσιαι παιδικαὶ σελίδες τῆς ἀειμνήστου Δέλτα.

Ἐπὶ τούτοις νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἀξιονέον τῆς Ἀκαδημίας ἔργον ἡ προκήρυξις διαγωνισμοῦ πρὸς ἔκδοσιν τῶν καλυτέρων δημοτικῶν παραμυθιῶν, ὡς καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν σχετικῶν ἐκδοτικῶν προσπαθειῶν. Οὕτως ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία», ἡς ἔχει τὴν τιμὴν νὰ είμαι Πρόοδος, εἰς μίαν τῶν τελευταίων συνεδριῶν της, ἐνέκρινε κατ' ἀρχὴν τὴν ἔκδοσιν συλλογῆς Ἡπειρωτικῶν παραμυθιῶν, εἰς ἔκδοσιν εὗωνον, ὥστε νὰ εἶναι προσιτὴ καὶ εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΕΔΡΩΝ ΜΕΛΩΝ

ΟΙΝΟΛΟΓΙΑ.—Δικαιολογεῖται ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ἡ κατὰ τῶν ἔηροσταφιδιτῶν οἶνων καταφορά;* ὑπὸ **B. Κριμπᾶ**.

Ἡ παρασκευὴ ἔηροσταφιδίου οἴνου, καίτοι ἔχει, ὡς γνωστόν, παναρχαίαν τὴν προέλευσιν, ἐθεσπίσθη ἀπὸ 75ετίας περίπου, ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ Γαλλία σκληρῶς ἐδοκιμάσθη ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ἀμπελώνων ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ ἐντομού τῆς φυλλοξήρας (σημειωθέντος ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ 1863 καὶ ἐν Γαλλίᾳ τὸ

* B. Krimbas: *La clameur publique contre les vins des raisins secs, est-elle justifiée au point de vue scientifique?*